

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Прохоренко Т.Г., к.с.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Глобалізація, як одна з найсуттєвіших в історії людства трансформацій, неймовірно посилюючи в сучасному світі процеси взаємозалежності і взаємообумовленості об'єктів і явищ, перетворює його на єдину функціональну систему. У межах цієї системи суспільство розвинуло неймовірні для попередніх епох продуктивні сили, створило всесвітню фінансову систему, всесвітнє інформаційне поле тощо.

Інформаційна гегемонія сьогодні починає відігравати визначальну роль, забезпечуючи активне використання інтелектуального потенціалу суспільства, який постійно розширюється; інтеграцію інформаційних технологій в наукові і виробничі види діяльності, що ініціює розвиток усіх сфер суспільного виробництва, інтелектуалізацію трудової діяльності; високий рівень інформаційного обслуговування, доступність будь-якого члена суспільства до інформації.

Інформаційно-комп'ютерні технології стають необхідним зовнішнім фактором професійного потенціалу робітника, тому для виконання трудових функцій в інформаційному суспільстві у робітника виникає необхідність оволодіти засобами створення, обробки і збереження інформації. Професійно-комп'ютерна кваліфікація стає складовою професійного потенціалу робітника і виражає можливість використовувати інформаційно-комп'ютерні технології у професійній діяльності.

За таких умов суттєво трансформуються вимоги до професійної освіти, вона набуває нових рис і форм. Інтенсивні перетворення в освіті

зачіпають організаційні та управлінські структури, цільові установки і вміст, методи і технології навчання, джерела і механізми фінансування, умови і форми міжнародної освітньої співпраці.

Відбувається формування єдиного освітнього простору, посилюються інтеграційні процеси між національними освітніми системами, що проявляється в різних формах: в наявності угод про співпрацю між університетами, уніфікації освітніх стандартів і програм, розповсюдженні практики зарубіжних стажувань, наданні стипендій і матеріальних пільг студентам, створенні глобальних освітніх мереж провідними освітніми центрами, виробленні загальних норм працевлаштування тощо. Тим самим розширюється банк студентів, з числа яких на стадії випуску розвинені країни зможуть вибирати кандидатів для подальшого навчання і роботи на своїй території. Очевидно, що глобалізація системи освіти стає важливим чинником інтенсифікації міграції не лише студентів, але і викладачів вузів.

Динамізм сучасного світу, посилення конкуренції в умовах зростаючої глобалізації, зростаючі вимоги до професії пред'являють системі освіти нові вимоги. Зокрема, головним завданням освіти повинно стати забезпечення безперервної підготовки людського ресурсу до рентабельного використання в умовах, що постійно змінюються. Перетворення освіти в важливий фактор конкурентоспроможності не лише окремих виробників, але і національних економік вимагає від системи освіти більшої гнучкості, відкритості до змін, здатності адекватно реагувати на них. За таких умов для кожної країни освіта стає важливим ресурсом економічного розвитку і засобом адаптації до нових вимог ринку праці.

Все це призводить до зміни професійної парадигми суспільства, яка пред'являє абсолютно нові вимоги до професійної культури особи фахівця. Третє тисячоліття вже стає часом інтелектуалів, творців та креативно

орієнтованих висококласних спеціалістів. Для більшості сучасних професій потрібна саме креативність – здатність на основі накопиченого професійного потенціалу оптимізувати робочий процес або створювати неповторний продукт. Все це підштовхує молодих людей прагнути бути креативними.

У зв'язку з цим підвищуються вимоги до вітчизняної професійної освіти, в якій усе більшої сили набирають тенденції її подальшої демократизації, комп'ютеризації, гуманізації, вільного вибору програм навчання, створення системи безперервної освіти тощо. Завдання університетів полягає в тому, щоб не просто передавати студентам певний набір знань, навіть самих сучасних і затребуваних, не тільки випускати спеціалістів будь-якої галузі, які добре підготовлені і багато знають, не тільки навчити студентів здобувати знання зі значного об'єму інформації. В межах інформаційного суспільства цього вже недостатньо. Університет повинен навчити студентів мислити, створювати нові знання. Інформаційно-комунікаційні технології надають для цього необмежені можливості.

Таким чином, глобалізація, з її основним проявом інформатизацією, сьогодні стали суттєвими чинниками, які впливають на процеси, пов'язані з професійною освітою. По-перше, посилюється роль транснаціональних інститутів та організацій, які залучаються до процесу професійної підготовки та працевлаштування молоді, що суттєво розширює можливості її професійної соціалізації і самореалізації. По-друге, змінюються задачі вищої освіти, яка перетворюється у важливий фактор конкурентоспроможності національних економік. По-третє, сучасні тенденції розвитку суспільства актуалізують проблеми професійного розвитку спеціалістів, а саме формування творчого потенціалу та креативності, що сприяє не тільки зростанню їх конкурентоздатності на ринку праці, але стає важливою умовою професійної успішності.